

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Кж-149/05
Бања Лука, 07.02.2006. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија мр Велка Икановића, као предсједника вијећа, те Обрена Бужанина и Горане Микеш, као чланова вијећа, уз учешће Софије Рибих као записничара, у кривичном предмету против оптуженог Н.Б., због кривичног дјела силовање из члана 193 став 2 у вези са ставом 1 Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби Окружног тужиоца Добој, изјављеној на пресуду Окружног суда у Добоју број К-3/05 од 24.6.2005. године, након одржане сједнице вијећа у присуству Републичког тужиоца мр Врањеш Ненада и браниоца оптуженог, адвоката С.М. из Д. а у одсутности уредно позваног оптуженог, дана 07.02.2006. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Уважава се жалба Окружног тужиоца у Добоју, те се укида пресуда Окружног суда у Добоју број К-3/05 од 24.6.2005. године и одређује одржавање претреса пред Врховним судом Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број К-3/05 од 24.6.2005. године ослобођен је оптужбе на основу члана 290 тачка в) Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП), оптужени Н.Б. да је починио кривично дјело силовање из члана 193 став 2 у вези са ставом 1 Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС). Општећена је са имовинско-правним захтјевом упућена на парницу, а одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Против те пресуде жалбу је благовремено изјавио Окружни тужилац у Добоју због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно утврђеног чињеничног стања с приједлогом да се побијана пресуда укине, одржи претрес пред другостепеним судом и оптужени огласи кривим за кривично дјело које је предмет оптужбе.

Бранилац оптуженог, адвокат С.Ђ. из Д. је доставио одговор на жалбу Окружног тужиоца у коме оспорава основаност жалбених тврдњи и предлаже да се жалба као неоснована одбије.

На сједници другостепеног вијећа овог суда Републички тужилац мр Ненад Врањеш је изложио жалбу Окружног тужиоца те изјавио да остаје код

поднесене жалбе и приједлога у жалби, а бранилац оптуженог, адвокат С.М. из Д. је изложио одговор на жалбу изјављујући да остаје код писмено поднесеног одговора и приједлога да се жалба одбије као неоснована.

Испитујући првостепену пресуду у оном дијелу који се жалбама побија, а у смислу одредбе члана 312. ЗПП-а, овај суд је одлучио као у изреци рјешења из сљедећих разлога:

Основан је приговор жалбе тужиоца заснован на тврдњи да је побијана пресуда захваћена разноврсним облицима повреде кривичног поступка из члана 303 став 1 тачка ј) ЗКП-а који се манифестује у недостатку разлога о неким одлучним чињеницама, противрјечности и неразумљивости датих разлога те противрјечности разлога у образложењу изреци побијане пресуде. Услед таквих недостатака правилност утврђеног чињеничног стања, која се жалбом такође оспорава, није могуће испитати.

Наиме, побијана пресуда, како с разлогом жалба указује, није дала оцјену противрјечних тврдњи у исказима оптуженог у одбрани датих у истрази и на главном претресу, у погледу чињенице која се односи на чин обљубе оштећене (када оптужени у истрази негира да је извршио обљубу, а на главном претресу обљубу признаје али негира да је у циљу извршења обљубе примјенио принуду), па насупротив наведеним противрјечностима та пресуда изводи закључак да ову чињеницу оптужени није оспоравао. Таква оцјена изостала је у погледу противрјечности у његовим исказима који се односе на чињеницу да ли је оптужени био свјестан старосне доби оштећене. Надаље, када оштећена у свом исказу тврди да је обљуба извршена под пресијом неодољиве принуде од стране оптуженог (прецизирајући радње принуде у облику пријетње и силе), нејасан је и неодржив закључак те пресуде да је одбрана оптуженог, којом негира примјену принуде, потврђена исказом оштећене. Поклањајући повјерење исказу оштећене у цјелости, првостепени суд прихвата утврђене чињенице да оштећена није желела сексуални однос са оптуженим те да је у више наврата безуспјешно покушавала отворити врата возила да би возило напустила (дакле, овим прихвата одсуство добровољности), те истовремено изводи закључак о одсуству принуде на обљубу, образлажући да закључавање врата на путничком возилу не манифестује елементе употребе силе и да је ирелевантно код утврђивања постојања принуде да ли су се врата сувозача могла отворити након закључавања централне браве (дакле, оваквим закључком упућује на добровољност). Тиме паралелно егзистирају супростављени закључци о одсуству добровољности код оштећене на обљубу, и одсуство принуде од стране оптуженог на обљубу што тако дате разлоге образложења чини противрјечним. У разлозима првостепене пресуде првостепени суд прихвата утврђеним (на основу налаза вјештака психолога и неуропсихијатра) да је код оштећене присутан посттрауматски стресни поремећај али не образлаже којом траумом је тај поремећај изазван, па остаје нејасно да ли је у питању траума изазвана принудном обљубом (што би озбиљно довело у питање правилност закључка пресуде о одсуству принуде на обљубу) или нека друга врста трауме. Не може се прихватити као мјеродвно образложење дата оцјена исказа саслушаних свједока, које побијана пресуда прихвата као објективне и непристрасне, али истовремено оцјењује да нису од утицаја на утврђење чињеничног стања из разлога што се ради о сазнањима свједока до којих су

дошли од оптуженог или оштећене. При томе је потпуно изостала анализа садржаја тих исказа уз прецизирање које одлучне чињенице у исказима оптуженог или оштећене су потврђене тим исказима.

При утврђивању постојања принуде на обљубу првостепена пресуда се бави оцјеном карактера чињеница да ли закључавање врата возила у циљу онемогућавања оштећене да напусти возило, у конкретном случају представља принуду, али се при томе уопште не бави оцјеном карактера других радњи оптуженог које се у чињеничном опису дјела у оптужници дефинишу као радње принуде (у облику пријетње и физичке силе), те у разлозима пресуде заузима становиште да наведена радња закључавања врата возила нема карактер примјене силе. Тако конципирано образложење не садржи потпуне разлоге о свим чињеницама одлучним за оцјену постојања принуде у конкретном случају, а дати разлози кроз оцјену карактера радње која по оптужници манифестује принуду (закључавање врата возила), указује на закључак тог суда да дјело из оптужнице на начин како је у оптужници описано нема елементе кривичног дјела за које се оптужени терети (јер не одражава принуду на обљубу), што би представљало основ садржан у тачки а) члана 290 ЗКП-а за ослобађајућу пресуду. Како је у изреци пресуде означен основ из тачке в) члана 290 ЗКП-а за ослобађајућу пресуду, који се манифестује у недостатку доказа да је оптужени починио дјело за које је оптужен, онда су дати разлози образложења доведени у противрјечност са изреком пресуде.

Образложење побјане пресуде са наведеним недостацима датих разлога, у цјелини посматрано не задовољава критерије прописане одредбом члана 296 став 1 тачка 7 ЗКП-а да би се могло прихватити као мјеродавно образложење, и у себи садржи разноврсне облике битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303 став 1 тачка ј) ЗКП-а.

Како жалба тужиоца указује на наведене недостатке образложења првостепене пресуде, који манифестују означену битну повреду одредаба кривичног поступка, те како се ради о повредама одредаба кривичног поступка таквог карактера које није могуће санирати одлуком која се доноси у сједници другостепеног вијећа, то је уважавањем ове жалбе, а у смислу одредбе члана 321 став 1 тачка а) ЗКП-а ваљало укинути првостепену пресуду и одредити одржавање претреса пред другостепеним судом према правилима које предвиђа одредба члана 323 ЗКП-а.

На претресу пред другостепеним судом биће неопходно поновно извршити оцјену доказа изнесених на претресу пред првостепеним судом, а у складу са принципима садржаним у одредби члана 287 став 2 ЗКП-а, те на бази утврђеног чињеничног стања, до кога таквом оцјеном доказа дође, донијети одговарајућу пресуду.

Записничар

Предсједник вијећа

Софија Рибич

Мр Велько Икановић